

KRYTERIA OSIĄGNIĘĆ NA POSZCZEGÓLNE OCENY SZKOLNE

klasa 1b liceum
r.sz. 2017/2018

Kryteria zostały podzielone na trzy zakresy, odpowiadające celom kształcenia ujętym w *Podstawie programowej*:

- Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nim informacji (w tym: czytanie i słuchanie, samokształcenie i docieranie do informacji, świadomość językowa).
- Analiza i interpretacja tekstów kultury (w tym: wstępne rozpoznanie i analiza; interpretacja i wartościowanie).
- Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych.

Na ocenę **dopuszczającą** uczeń potrafi:

Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji	<p>Czytanie i słuchanie:</p> <ul style="list-style-type: none">– Odtworzyć informacje sformułowane wprost– Odczytać sens fragmentów (zdań, grupy zdań, akapitów)– Wyodrębnić główną myśl całego tekstu– Wskazać w tekście retorycznym najważniejsze środki językowe służące przekonywaniu <p>Samokształcenie i docieranie do informacji:</p> <ul style="list-style-type: none">– Wybrać podstawowe teksty literackie służące realizacji zadanego tematu, posługując się wybranym źródłem informacji– Podjąć próbę znalezienia literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu <p>Świadomość językowa:</p> <ul style="list-style-type: none">– Wymienić nadawcę, odbiorcę i komunikat jako trzy najważniejsze elementy aktu komunikacji językowej– Odróżnić od siebie teksty pełniące funkcję informatywną, impresywną i ekspresywną– Posługiwać się pojęciem archaizm– Objąsnić istotę związku frazeologicznego– Odróżnić od siebie synonimy, homonimy i antonimy
Analiza i interpretacja tekstów kultury	<p>Wstępne rozpoznanie i analiza:</p> <ul style="list-style-type: none">– Przyporządkować epoce nazwiska pisarzy wskazanych w <i>Podstawie programowej</i> oraz wymienić ich dzieła– Przyporządkować autorowi tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>– Określić tematykę utworów literackich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>– Odróżnić od siebie tekst liryczny, epicki, dramatyczny– Posługiwać się pojęciami: podmiot liryczny, adresat liryczny, narrator, dialog, monolog– Wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych epok gatunków literackich: tragedia, hymn, pieśń, tren, komedia, sonet, satyra

	<ul style="list-style-type: none"> – Nazwać najważniejsze prądy umysłowe, filozoficzne i artystyczne omawianych epok (teocentryzm, humanizm, sarmatyzm, poezja metafizyczna, klasycyzm, racjonalizm, sentymentalizm) oraz wskazać ich cechy – Wskazać w dziełach literackich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i> realizację wymienionych wyżej prądów – Streścić główne wątki utworów epickich i dramatycznych wskazanych w <i>Podstawie programowej</i> – Scharakteryzować głównych bohaterów literackich utworów epickich i dramatycznych wskazanych w <i>Podstawie programowej</i> – Rozpoznać najważniejsze środki i zabiegi stylistyczne w utworach literackich omawianych epok (epitet, metafora, porównanie, apostrofa, pytanie retoryczne) – Zanalizować utwory wskazane w <i>Podstawie programowej</i>, uwzględniając najważniejsze kategorie opisu (podmiot / adresat liryczny, narrator, świat przedstawiony) <p>Interpretacja i wartościowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Określić przybliżone ramy chronologiczne antyku, średniowiecza, renesansu, baroku, oświecenia i preromantyzmu – Objąsnić znaczenie nazw epok literackich: antyk, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, preromantyzm <p>Odczytać znaczenie podstawowych symboli w dziełach literackich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i></p>
Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych	<ul style="list-style-type: none"> – Posługiwać się komunikatywnym językiem w mowie i w piśmie – Wypowiadać się w mowie i w piśmie na zadany temat, w sposób świadczący o co najmniej częściowym zrozumieniu tematu – Odnieść się w wypowiedzi do tekstów literackich – Podjąć próbę skomponowania wypowiedzi składającej się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia (<u>rozprawka typu maturalnego</u>) – Samodzielnie prowadzić zeszyt przedmiotowy – Zrealizować przynajmniej połowę obowiązkowych zadań przewidzianych przez nauczyciela <p>Dopuszczalne: konieczność pomocy ze strony nauczyciela podczas realizacji zadań, ubogi komentarz, stereotypowość sądów, streszczanie utworu zamiast analizy i interpretacji, drobne błędy rzeczowe, błędy kompozycyjne (np. brak proporcji między poszczególnymi elementami pracy, brak logicznej spójności tekstu, brak wstępu lub zakończenia), błędy stylistyczne, składniowe, frazeologiczne, fleksyjne, interpunkcyjne i orograficzne.</p>

Poza tym:

- osiągać przynajmniej minimalną ilość punktów ze sprawdzianów badających umiejętność czytania ze zrozumieniem w większości przeprowadzonych testów;
- zaliczyć każdy sprawdzian z wiedzy i umiejętności (w wyznaczonym czasie lub – w przypadku nieobecności – w terminie dodatkowym)

Na ocenę **dostateczną** uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, a ponadto

Odbiór wypowiedzi i	Czytanie i słuchanie:
---------------------	------------------------------

<p>wykorzystanie zawartych w nich informacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Określić funkcję środków językowych w tekście retorycznym - Rozpoznać ironię w tekście - Sformułować tezę tekstu bądź fragmentu tekstu - Podać argumenty na rzecz tezy - Odróżnić argumenty od przykładów oraz tezę od hipotezy - Rozpoznać relacje kompozycyjne między poszczególnymi fragmentami (akapitami) tekstu - Oddzielić informacje od opinii - Wskazać przyczyny i skutki <p>Samokształcenie i docieranie do informacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wyszukać podstawowe pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu - Samodzielnie korzystać ze słowników i leksykonów <p>Świadomość językowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozpoznać w tekście sześć elementów aktu komunikacji językowej - Określić dominującą w tekście funkcję wypowiedzi - Podać genezę i wyjaśnić znaczenie najczęściej pojawiających się w tekstach związków frazeologicznych o pochodzeniu biblijnym i mitologicznym - Wskazać w tekście staropolskim archaizmy fonetyczne, leksykalne i składniowe - Rozpoznać w tekście synonimię, homonimię, antonimię i polisemię - Objąsnić pojęcie stylizacji
<p>Analiza i interpretacja tekstów kultury</p>	<p>Wstępne rozpoznanie i analiza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Określić tematykę wszystkich omawianych utworów literackich - Podać najważniejsze cechy rodzajowe tekstów lirycznych, epickich i dramatycznych - Objąsnić różnicę między literaturą a publicystyką oraz literaturą a retoryką - Wskazać podstawowe cechy wszystkich omawianych gatunków literackich - Porównać wizerunki Maryi w liryce średniowiecza, postawę podmiotu lirycznego w pieśniach i trenach J. Kochanowskiego oraz tragizm bohaterów tragedii antycznej i szekspirowskiej - Scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich (asceta, postawa franciszkańska, etos rycerski, postawa stoicka i epikurejska, humanista, Sarmata, oświecony obywatel) <p>Interpretacja i wartościowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi (np. upadek cesarstwa zachodniorzymskiego, chrzest Polski, odkrycia geograficzne, wynalazek druku, Wielka Rewolucja Francuska), - Rozpoznać cechy charakterystyczne sztuki antycznej, romańskiej, gotyckiej, renesansowej, barokowej, klasycystycznej i sentymentalnej - Opisać następujące motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów: przemijanie, śmierć, zbrodnia i kara, władza, nieśmiertelność poety i poezji,

	<p>koncepcje życia godnego i szczęśliwego, naprawa Rzeczypospolitej</p> <ul style="list-style-type: none"> – Scharakteryzować wizję świata i człowieka w Biblii, literaturze antyku, średniowiecza, renesansu, baroku, oświecenia i preromantyzmu, odwołując się do omówionych utworów literackich – Wykorzystać podstawowe konteksty do analizy i interpretacji utworów literackich (np. kontekst biograficzny dla <i>Trenów</i> J. Kochanowskiego) – Odczytać nawiązania biblijne oraz mitologiczne w omawianych utworach z literatury współczesnej <p>Odczytać znaczenie podstawowych symboli w omawianych dziełach literackich</p>
Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych	<ul style="list-style-type: none"> – Ułożyć szkicowy plan oraz przygotować na jego podstawie wypowiedź ustną bądź pisemną – Skomponować wypowiedź składającą się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia – Formułować wnioski interpretacyjne oparte na samodzielnej analizie tekstu – Zastosować czytelny podział akapitowy w pracy pisemnej – Posługiwać się cytatami w funkcji argumentacyjnej – Posługiwać się na ogół poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii, składni) – Zabrać głos w dyskusji - Wykonać bez pomocy nauczyciela większość ćwiczeń i zadań realizowanych na zajęciach

Poza tym – osiągać przynajmniej minimalną ilość punktów ze sprawdzianów badających umiejętność czytania ze zrozumieniem w większości przeprowadzonych testów.

- zaliczyć każdy sprawdzian z wiedzy i umiejętności (w wyznaczonym czasie lub – w przypadku nieobecności – w terminie dodatkowym)

Na ocenę **dobrą** uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, a ponadto:

Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji	<p>Czytanie i słuchanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozpoznać i określić typ nadawcy i typ adresata tekstu – Nazwać środki językowe i określić ich funkcje w tekście – Wskazać cechy gatunkowe tekstu <p>Samokształcenie i docieranie do informacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wyszukać różnorodne pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu – Sporządzić poprawny opis bibliograficzny książki i artykułu oraz zapisów elektronicznych – Korzystać z różnorodnych źródeł informacji <p>Świadomość językowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Przyporządkować charakterystyczne środki językowe poszczególnym funkcjom językowym – Przedstawić pochodzenie polszczyzny – Objasnić pojęcie neosemantyzacji
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Wskazać niewerbalne środki komunikacji - Wymienić podstawowe typy stylizacji
Analiza i interpretacja tekstów kultury	<p>Wstępne rozpoznanie i analiza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wymienić głównych twórców kultury (nauki, sztuki, filozofii) i ich dzieła w omawianych epokach - Określić funkcje środków językowych zastosowanych w tekście - Wskazać dominantę kompozycyjną i stylistyczną oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego - Zdefiniować tragizm, komizm i groteskę jako kategorie estetyczne, odwołując się do omówionych utworów <p>Interpretacja i wartościowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wskazać związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok - Porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w Biblii, antyku, średniowieczu, renesansie, baroku, oświeceniu i preromantyzmie, odwołując się do utworów literackich - Opisać następujące motywy i toposy: jednostka wobec despotyzmu, piekło (zaświaty), wędrówka, szatan, świat jako teatr, człowiek jako boże igrzysko, odwołując się do omówionych utworów - Opisać różne realizacje dydaktycznej funkcji literatury, odwołując się do poznanych tekstów - Wskazać nawiązania do światopoglądu i estetyki antyku w renesansie oraz do światopoglądu i estetyki średniowiecza w baroku oraz wyjaśnić przyczynę ich występowania - Rozpoznać nawiązania do idei średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia w literaturze współczesnej - Ocenić postawy bohaterów literackich
Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych	<ul style="list-style-type: none"> - Selekcjonować materiał, przywoływać tylko informacje istotne z punktu widzenia tematu - Posługiwać się terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką oraz językoznawczą - Sformułować hipotezę badawczą w odniesieniu do tematu - Podsumować rozważania (uogólnić wnioski wynikające z analizy i interpretacji tekstu) - Łączyć akapity, używając wskaźników zespolenia - Posługiwać się poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii, składni) - Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji wypowiedzi - Przestrzegać zasad etykiety językowej podczas rozmowy, dyskusji, negocjacji - Zająć i uzasadnić stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce <p>Aktywnie uczestniczyć w większości lekcji</p>

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, a ponadto:

<p>Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji</p>	<p>Czytanie i słuchanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Odróżnić prawdę od fałszu i szczerłość od kłamstwa w wypowiedzi językowej – Odróżnić od siebie wypowiedź perswazyjną i manipulacyjną – Zanalizować okres retoryczny jako zamkniętą całość myślowo-stylistyczną – Wykorzystać analizowane teksty naukowe (krytyczno- i teoretycznoliterackie) i filozoficzne jako kontekst interpretacyjny dla utworów literackich <p>Samokształcenie i docieranie do informacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samodzielnie gromadzić i porządkować materiały z różnych źródeł dotyczące języka, literatury, filmu i innych dziedzin sztuki
<p>Analiza i interpretacja tekstów kultury</p>	<p>Wstępne rozpoznanie i analiza:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Omówić przemiany gatunkowe w obrębie dramatu i powieści – Wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich średniowiecza, renesansu, baroku, oświecenia i preromantyzmu – Rozpoznać nawiązania do poetyki renesansu, baroku i oświecenia w literaturze współczesnej – Wskazać elementy parodii, pastiszu i trawestacji w dziele literackim oraz określić ich funkcje <p>Interpretacja i wartościowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Porównać sposoby realizacji tego samego motywu (toposu) w dwóch tekstach literackich - Zinterpretować dzieło literackie w samodzielnie dobranym kontekście (np
<p>Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Podporządkować kompozycję wypowiedzi własnemu zamysłowi interpretacyjnemu – Skutecznie unikać szablonów i schematów językowych – Posługiwać się bogatym słownictwem i urozmaiconą składnią – Posługiwać się bogatą terminologią (unikając pseudonaukowości) – Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji, komunikatywnym, o wyraźnych cechach indywidualnych <ul style="list-style-type: none"> - Funkcjonalnie wykorzystywać pozawerbalne środki komunikacji (mowa ciała, intonacja, ton głosu) w wypowiedzi ustnej